

Motion 4: Gunnar Björklund, "Gårds och bynamn"

Återinför de gamla gårds- och bynamnen som fanns före 1995.

Yrkande:

Att årsmötet ger styrelsen i uppdrag att utforma en lämplig samarbetsform med arbetsgruppen Landsbygdsadresser vars mål är att återinföra tidigare använda gårds- och bynamn i belägenhetsadressen.

Bakgrund

Våra ortnamn är en del av vårt kulturarv och är en viktig del i släktforskningen. År 1995 kom lagen om belägenhetsadresser där kommunerna ålades att sätta unika belägenhetsadresser som i första hand "drabbade" landsbygden där många unika ortnamn på gårdar och byar böts ut mot de nya traktnamnen som kom till i samband med fastighetsbeteckningsreformen. För landsbygdens del innebar reformen att socknarna skulle upphöra som registerområde. Som ett alternativ till att använda traktnamnen valde många kommuner att ge vägarna på landsbygden namn och gårdarna fick sen sitt gårdsnamn ersatt av ett nummer. Bakgrunden till reformen var att underlätta kommande folk och bostadsräkning medan motiveringen utåt var att det skulle underlätta för blåljusen att snabbt kunna komma till rätt plats och postens strävan var att komma ifrån brevlådenumren. Blåljusen har i många fall blivit bättre på att hitta på landsbygden men i allt för många fall fått helt motsatt effekt. Den som larmar vet oftast inte vad grannen har för adress. För ortnamnen som bärande av kulturarvet och ur forskarsynpunkt har reformen varit av ondo. Med dagens maskinella sortering av posten hade det varit bättre för posten om de hade behållit brevlådenumret. Tidningsdistributörerna och CityMail har infört egna brevlådenummer. GPS:en har förändrat möjligheterna till att hitta rätt och sockenbegreppet kommer troligen att återinföras i januari 2015 men då benämnas distrikt.

På gång

Arbetsgruppen Landsbygdsadressers mål är att få kommunerna att revidera olämpliga belägenhetsadresser och återinföra tidigare gårds- och bynamn där dessa har ändrats till traktnamn eller getts en "gatuadress". Landsbygdsadresser stöds av Västerås Hembygdsföreningar och Lantbrukarnas Riksförbund centralt. Arbetsgruppen har ett mycket gott samarbete med myndigheterna och andra intresseorganisationer lokalt och på riksnivå. Inom Västerås kommun och des Lantmäteriförvaltning är vi i slutfasen på ett pilotprojekt som rör delar av Sevalle socken för revidering av belägenhetsadresserna. Målet är att belägenhetsadressen skall stämma med hävdvunna kulturnamn, den allmänna kartproduktionen och Trafikverkets vägvisare och därmed följa god ortnamnsned. Pilotprojektet följs och stöds med välvilja av kommunens politiker och berörda tjänstemän. Lantmäteridirektör Tomas Persson i Västerås stad leder pilotprojektet och som även representerar kommunerna i SKL

Strategi

Vår strategi är att fullfölja pilotprojektet i Sevalle med beslut i Byggnadsnämnden under mars månad för att sen gå vidare med övriga socknar inom Västerås. Därefter bör det vara möjligt med en landsomfattande revidering av belägenhetsadresserna. För att lyckas är ett måste, att lokala intresseföreningar i bygden som släktforskare, hembygdsföreningar, LRF-avdelningar med flera med god ortnamnskunskap i bygden samverkar. En lämplig samarbetsform är studiecirkeln med utbildade studiehandledare med goda insikter i god ortnamnsned och intresse för ortnamnsdokumentation. Föreläsare från Lantmäteriet i Gävle och SOFI Institutet

för språk och folkminnen i Uppsala är redan vidtalade och är villiga att ställa upp som föreläsare.

*Gunnar Björklund medlem 4544 B 021-620 23 (070-963 21 50) gunnar@elis.se
Samordnare i projektet <http://www.landsbygdsadresser.se>
Tallbacka 3 Sevalle där Sevalle är namnet på socken.
725 95 Västerås*

DIS-styrelsens svar

Frågan om de nya postadresserna föregicks av flera utredningar och har även behandlats av riksdagen. Det togs fram ett antal alternativa sätt att skriva postadresserna. Adresserna skulle vara lokaliserande. Ett av alternativen är att som utdelningsadress använda bynamn plus ett löpnummer. Ett annat är att namnsätta alla vägar inom kommunen och att använda dessa namn i utdelningsadresserna. Kommunerna har haft i uppdrag att välja alternativ samt att ta fram adresserna. Hembygdsrörelsen har varit engagerad i den här frågan.

Enligt styrelsen är den här frågan ingen fråga för Föreningen för datorhjälp i släktforskningen (Dis) att arbeta med. Om släktforskarrörelsen ska engagera sig så bör det vara genom Sveriges Släktforskarförbund.

DIS-styrelsen föreslår årsmötet

att motionen avslås.